

Skatteutskottets yttrande

1984/85:4 y

om skatteförvaltningen och kronofogdemyndigheterna

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:100 bilaga 9 såvitt avser anslag till de lokala skattemyndigheterna och kronofogdemyndigheterna samt bilaga 15 såvitt avser länsstyrelsernas skatteförvaltningar jämte motioner. Skatteutskottet får med anledning härav anföra följande.

Länsstyrelsernas skatteförvaltning och de lokala skattemyndigheterna

Anslagsfrågor

Anslagen till länsstyrelsernas skatteförvaltning behandlas i bilaga 15 till budgetpropositionen (civildepartementet). Budgetförslaget innebär att länsstyrelsernas skatteavdelningar samt taxeringsavdelningen och uppbörds- och dataenheterna vid länsstyrelsen i Stockholms län tilldelas medel utan utgiftsminskningar på 2 %. Bl. a. tillskjuts 12,7 milj. kr. för arbetet med en samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift. Eftersom denna samordnade uppbörd även medför en utökad registrering av uppbördsdeklARATIONER vid länsstyrelsernas dataenheter har också en tillfällig förstärkning av 2,5 milj. kr. beräknats för detta merarbete. Av den för skatteavdelningarna beräknade lönesumman ställs 5 milj. kr. till regeringens disposition för att fördelas på de länsstyrelser som har särskilda svårigheter att finansiera sitt rekryteringsbehov i vad avser handläggare på skatteavdelningarna.

För de lokala skattemyndigheternas vidkommande föreslås i bilaga 9 till budgetpropositionen (budgetdepartementet) ett förslagsanslag av 838 492 000 kr. för budgetåret 1985/86. Förslaget innebär att även dessa myndigheter undantas från den generella besparingen på 2 % och att hänsyn har tagits till de nya arbetsuppgifterna avseende den samordnade uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter. Sammanlagt 35 milj. kr. har beräknats för knappt 250 tjänster som inrättats vid myndigheterna för detta ändamål. De lokala skattemyndigheterna tillförs dessutom extra resurser – 7,2 milj. kr., varav 4 milj. kr. i viss mån är av engångskaraktär – för arbetet med den nya fastighetsskatten. Av den för de lokala skattemyndigheterna beräknade lönesumman ställs en viss del, totalt 5 milj. kr., till riksskatteverkets (RSV) förfogande att fördelas till de län som på grund av stora avgångar har svårigheter att tillgodose sitt rekryteringsbehov av handläggare. Därut-

över föreslås att 15 milj. kr., som myndigheterna disponerar under innevarande budgetår för arbetet med den reformerade inkomstbeskattningen, skall stå till myndigheternas förfogande även under budgetåret 1985/86.

I motionerna 2297 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) och 2152 av Kjell Mattsson m. fl. (c) yrkas att anslaget till de lokala skattemyndigheterna skall minskas med 7,2 milj. kr. eller med ett belopp som motsvarar kostnaderna för den nya fastighetsskatten. Motionärerna hänvisar till att de i annat sammanhang yrkat att fastighetsskatten skall avskaffas.

Den nya statliga fastighetsskatten beslutades av riksdagen den 14 december 1984. Under innevarande riksmöte har skatteutskottet avstyrkt ett antal motionsyrkanden om skattens omedelbara avskaffande (SkU 1984/85:36). Mot den bakgrunden anser utskottet att de lokala skattemyndigheterna bör tilldelas de medel som behövs för arbetet med den nya skatten, och utskottet har ingen erinran mot det belopp om 7,2 milj. kr. som beräknats för budgetåret 1985/86.

Utskottet har inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot propositionen i berörda delar. Det föreslagna anslaget till de lokala skattemyndigheterna finner utskottet väl avvägt. Utskottet föreslår därför att bostadsutskottet tillstyrker propositionen i nu aktuella delar och avstyrker motionerna.

Organisationsfrågor

I motion 1476 av Stig Josefson m. fl. (c) begärs en redovisning av den pågående översynen av skatteadministrationen. Motionärerna anser att regeringen dröjt för länge med att ge sin syn på hur administrationen på skatte- och avgiftsområdet bör organiseras i framtiden.

Frågor som rör den regionala och lokala organisationen på beskattningsområdet övervägs eller har nyligen övervägts i skilda sammanhang. Bl. a. skall skatteförvaltningsutredningen (Fi 1984:03) – med utgångspunkt i att det skall finnas en fristående länsskattemyndighet – senast den 1 juli 1985 lägga fram förslag hur en effektiv styrning och samordning av skatteförvaltningen bör utformas. Vidare undersöker deklaraionskontrollsutredningen (B 1982:06) möjligheterna att decentralisera viss del av skatteadministrationen till de lokala skattemyndigheterna. Även skatteförenklingskommitténs (B 1982:03) fortsatta arbete torde vara av intresse i detta sammanhang. Nämnas kan också att statskontoret nyligen har lagt fram förslag till regeringen om hur en från länsstyrelsen fristående skatteförvaltning i Norrbottens län bör vara inrättad. Regeringen har lämnat förslaget vidare till skatteförvaltningsutredningen.

Enligt vad utskottet erfarit fortskrider skatteförvaltningsutredningens arbete planenligt med sikte på att lägga fram ett betänkande före halvårsskif-

tet. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns någon anledning att begära en redovisning av utredningsarbetet.

Kronofogdemyndigheterna

I bilaga 9 till budgetpropositionen (finansdepartementet) föreslår regeringen ett förslagsanslag till kronofogdemyndigheterna av 551 539 000 kr. Detta innebär att kronofogdemyndigheterna i viss mån undantas från den allmänna 2-procentiga besparingen. Anslaget minskas visserligen med 2 % eller totalt 10,4 milj. kr. men samtidigt återförs 5 milj. kr. och ställs till RSV:s disposition för att av verket fördelas mellan de resurssvagaste myndigheterna. Vidare förutskickas vissa åtgärder när det gäller mindre distrikt med endast en kronofogdetjänst som blivit vakant. Om det är förenat med svårigheter att återbesätta tjänsten bör den enligt propositionen vakantsättas. Vidare bör vissa administrativa funktioner – t. ex. den övergripande ledningsfunktionen samt planering och budgetfrågor – förläggas till en annan kronofogdemyndighet i länet. Chefen för den myndigheten bör samtidigt förordnas att fullgöra uppgifter som åvilar kronofogden vid den myndighet där cheftjänsten är vakantsatt.

Börje Hörnlund (c) anser att åtgärderna med avseende på mindre distrikt där kronofogdetjänsten är vakant inte bör genomföras. Enligt motionärens mening syftar åtgärderna till en indragning av kronofogdedistrikt. Han begär i motion 2145 ett uttalande att den decentraliserade strukturen inom kronofogdemyndigheterna skall upprätthållas.

Jan Hyttring och Bertil Jonasson (båda c) kritiserar den i propositionen föreslagna ordningen för extratilldelning till vissa distrikt genom RSV:s försorg. De yrkar i motion 1473 att länsstyrelserna skall fördela anslagen till sina egna kronofogdedistrikt och att således endast nettoeffekten – 5,4 milj. kr. – skall insparas i kronofogdemyndigheternas anslag. Genom RSV:s fördelning kommer enligt motionärernas mening endast de större distrikten att få ekonomisk förstärkning.

Vad först gäller frågan om kronofogdemyndigheternas struktur vill utskottet erinra om sitt uttalande i höstas att frågan om landets indelning i kronofogdedistrikt bör anstå i avvaktan på att kompletterande utredningar genomförts (SkU 1984/85:3). Som finansministern påpekat kan, utöver de ovan nämnda utredningarna om skatteväsendets framtida organisation, även skatteindrivningsutredningens arbete komma att bidra till att denna fråga ytterligare belyses. I samma betänkande framhöll utskottet att exekutionsväsendets arbets- och personalorganisation under tiden kunde successivt anpassas till nya förutsättningar. De i propositionen förutskickade åtgärderna beträffande vissa mindre distrikt får enligt utskottets mening ses mot bakgrund av just de förutsättningar som finns att inom ramen av tillgängliga resurser och befintlig organisation bedriva verksamheten så effektivt och rationellt som möjligt. Eftersom åtgärderna inte innebär någon indragning

av distrikt finner utskottet att de inte strider mot det förenämnda uttalandet om den framtida organisationen. Till följd av det sagda anser utskottet att bostadsutskottet bör avstyrka motion 2145.

Vad härefter gäller frågan i vilken ordning extra resurser skall tillskjutas vissa arbetstygda distrikt vill utskottet understryka att den av finansministern aviserade metoden har prövats under innevarande budgetår och befunnits fungera väl. Detta torde hänga samman med att RSV, som är centralmyndighet för administrationen av exekutionsväsendet, har den erforderliga överblicken över var resurserna bäst behövs och snabbt kan sätta in dem. Utskottet anser därför att bostadsutskottet även bör avstyrka motion 1473.

I övrigt finner utskottet det föreslagna anslaget till kronofogdemyndigheterna väl avvägt. Utskottet föreslår därför att bostadsutskottet tillstyrker propositionen.

En annan fråga som berör indrivningsväsendet har tagits upp av vpk i motion 470. Vpk yrkar att förslag om en effektivare indrivning av obetalda reavinstskatter snarast bör föreläggas riksdagen. En sådan åtgärd bör enligt motionärerna ingå som ett led i en social bostadspolitik.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att man vid indrivning inte har olika rutiner beroende på varifrån restförda skatter härrör. Utskottet vill också peka på de olika åtgärder som man på ett allmänt plan vidtagit för att effektivera verksamheten och förbättra indrivningsresultatet. Hit hör, som nämns i propositionen, ökade satsningar på komplicerade indrivningsfall och införandet av det ADB-baserade redovisningssystemet för exekutionsväsendet – REX. Vidare kan nämnas regeringens förslag till utvidgning av det allmännas möjligheter att ta i anspråk återbetalningar av skatter och avgifter för betalning av fordringar som det allmänna har på återbetalningsberättigade personer. Detta förslag har riksdagen ännu inte tagit ställning till men det har tillstyrkts av utskottet, dock icke av moderata samlingspartiets representanter. På utredningssidan kan erinras om skatteindrivningsutredningens arbete som syftar till att effektivera kronofogdemyndigheternas verksamhet.

Mot bakgrund av det anförda bör bostadsutskottet enligt skatteutskottets uppfattning avstyrka motionen såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 12 mars 1985

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talman Ingegerd Trocdsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s)*, Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s), Erkki Tammenoksa (s) och Torgny Larsson (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande meningar

Länsstyrelsernas skatteförvaltning och de lokala skattemyndigheterna. Anslagsfrågor

1. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talman Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anför:

Moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet motsatte sig bestämt införandet av den nya statliga fastighetsskatten. Partierna har under våren fullföljt sin linje i motioner under allmänna motionstiden. Skulle kravet på fastighetsskattens avskaffande vinna riksdagens bifall förutsätter vi att anslaget för administrationen av skatten bortfaller.

Kronofogdemyndigheterna

2. Stig Josefson och Ingemar Hallenius (båda c) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 3 med "Vad först" och slutar på s. 4 med "tillstyrker propositionen" bort ha följande lydelse:

I budgetpropositionen framhåller finansministern att frågan om exekutionsväsendets framtida organisation bör anstå tills vidare. Denna ståndpunkt rimmar enligt utskottet väl med utskottets uttalande i höstas att frågan om landets indelning i kronofogdedistrikt bör anstå i avvaktan på att kompletterande utredningar genomförts. Detta innebär vidare enligt utskottets uppfattning att inga åtgärder bör vidtas i syfte att föregripa eller bereda väg för ett senare beslut om distriktsindragningar. De mindre distrikten bör således behållas som självständiga och arbetsdugliga enheter, och de bör få tillräckliga resurser för att utföra en meningsfull verksamhet.

Vissa åtgärder som föreslås i propositionen avviker på ett betänkligt sätt från de ovan angivna riktlinjerna. Metoden att låta RSV fördela medel till vissa distrikt torde, som påpekas i motion 1473, leda till att endast de större distrikten får ekonomisk förstärkning, trots att det i skilda sammanhang har visats att de minsta och medelstora distrikten är de mest effektiva. Utskottet anser därför att länsstyrelserna även fortsättningsvis bör fördela anslagen till sina egna kronofogdedistrikt.

Även de åtgärder som aviserats i fråga om mindre distrikt med vakant kronofogdetjänst har utskottet svårt att acceptera. Åtgärderna riskerar enligt utskottets mening att utarma dessa distrikt på ett sätt som omöjliggör för dem att fortsätta som självständiga enheter. Utskottet anser vidare att åtgärderna innebär en organisationsförändring som strider mot uttalandet att distriktsorganisationen tills vidare skall bestå. Utskottet motsätter sig därför att åtgärderna genomförs och förordar i stället att även de mindre distrikten tillförs resurser som gör det möjligt för dem att fungera meningsfullt och effektivt.

På grund av det anförda anser utskottet att bostadsutskottet bör tillstyrka motionerna 2145 och 1473 och avstyrka propositionen i motsvarande del.